

ETNOFOLK. Za Etnologický ústav vystoupili Jaroslav Otčenášek, Barbora Gerželová a Juraj Jonáš. Závěr celé akce byl vyhrazen pro jednání Steering Committee. Projektového mítinku se účastnila také zástupkyně Central Europe Programme (poskytovatele grantu) Katarína Hanzelová.

Kolegové z Univerzity Mateje Bela z Banské Bystrice zvládli organizaci mítinku a konference velmi dobře. Z přátelské atmosféry jednání i ze všech představených dosavadních výsledků je zřejmé, že grant je na dobré cestě k úspěšnému dokončení a že tedy finálnímu spuštění webového portálu v dubnu 2014 nic nebrání.

Ondřej Hartvich (EÚ AV ČR, v. v. i.)

8. TAGUNG ZUR HINTERGLASKUNST, SCHLOSSMUSEUM MURNAU, 4.–5. 10. 2013

Ve dnech 4.–5. 10. 2013 se v prostorách zámeckého muzea v Murnau konal osmý ročník konference věnované problematice podmalby na skle. Ve městě se „putovní“ jednání odborníků, sběratelů i zájemců o danou formu výtvarného projevu uskutečnilo již podruhé z několika důvodů. Ve zdejším muzeu je uložena sbírka obrázků na skle významného sběratele Udo Dammerta, s níž se měla česká veřejnost možnost seznámit díky výstavě uspořádané v prostorách Lobkovického paláce v roce 1991. V letošním roce byla přítom v murnauském muzeu po rekonstrukci otevřena nová instalace části této sbírky.

Murnau, podobně jako nedaleký Seehausen a Uffing ležící na březích Staffelsee, byl jedním z důležitých jihoněmeckých center lidové podmalby na skle. Přestože počátky

zdejší produkce byly ovlivněny řemeslnou malbou na skle nedalekého Augsburgu, rozvinula se u Staffelsee v průběhu 19. století hromadná domácká výroba obrázků na skle předávaná v malířských rodinách z generace na generaci.

Z etnologického hlediska je místo velmi zajímavé jako příklad vzájemného vlivu tzv. lidového a slohového umění. V tomto případě jde navíc o téměř ukázkový a spíše ojedinělý „vliv zdola“. V letech před první světovou válkou působili v okolí členové avantgardní mnichovské skupiny *Der blaue Reiter*, zvláště malíři Gabriele Münterová, Vasilij Kandinskij a Franz Marc. Jejich tvorba byla zřetelně ovlivněna lidovou produkcí, mj. podmalbami na skle, grafikou a dřevořezbami různé provenience, o čemž svědčí stejnojmenný almanach skupiny vydaný v roce 1912. Technice podmalby se někteří tvůrci tohoto uskupení dokonce zaučili u posledního lidového murnauského malíře Heinricha Rambolda (1872–1953). V jejich dílech se tak lze setkat s kopiemi lidových podmaleb či variacemi na tradiční náboženská témata (zvláště u Gabriely Münterové). Častěji však umělci využívali spíše principy lidové malby na skle (mj. výrazný grafický plán v podobě soustavy kontur, zářivá barevnost, plošnost malby, sklon k abstrakci) k vlastním tvůrčím záměrům a vytváření svěbytných maleb na skle.

Různorodý tematický okruh referátů do značné míry reflektoval místo konání i složení účastníků z různých evropských zemí, mj. Německa, Rakouska, Francie, Anglie, Itálie či Česka. K muzeu a městu Murnau se přímo vztahovala nová prezentace Dammertovy sbírky (S. Uhring, *Einführung in die neue Hinterglas-Dauerausstellung*) a referáty o tvorbě podmaleb dvou malířů skupiny *Der blaue Reiter* (B. Salmen,

*Kandinskys Hinterglasbilder: Die Mur-
nauer Zeit*; G. Geiger, *Seltsam funkeln-
des Leben. Hinterglasbilder von Heinrich
Campendonk*).

Převažovaly umělecko-historicky za-
měřené příspěvky, které se zabývaly
okruhem slohové – řemeslné podmal-
by v evropském kontextu (J. Geysant, *Neu Entdecktes aus Paris*; J. Quandt, *Auf
Leinwand und Glas – der spanische Ma-
ler Pedro Onofre Cotto (1669–1713)*; A.
Schommers – F. Michler, *Eine venezia-
nische Glasschale des 16. Jahrhunderts
mit einem Frauenbildnis in Hinterglasma-
lerei*; H. Brožková, „*Orpheus spielt vor
den Tieren*“ – *eine Hinterglasmalerei von
1630–1650 in der Art des Roeland Save-
ry*). Do stejného okruhu příslušel i příspě-
vek o restaurování podmaleb (S. Bretz,
Geschädigt, restauriert, erhalten) a referát
o výstavě *Die Landschaft in der Hinter-
glasmalerei des 18. Jahrhunderts* (C. Wer-
ner), která proběhla od 27. 7. do 6. 10 2013
v Oberammergau, dalším hornobavorském
centru podmalby na skle.

Etnograficky zaměřených referátů bylo
poněkud méně. Dva z nich se týkaly ji-
honěmeckého prostředí (S. Wartena, *Die
Sammlung von volkskundlichen Hinter-
glasbildern des Bayrischen Nationalmuse-
ums*; L. Baumann, *Hinterglasbilder der
Neukirchener Schule*), zbylé dva mimoev-
ropských končin (J. Samuel, *Die Hinter-
glaskunst in Java (Indonesien) im 19. und
20. Jahrhundert. Ursprünge, Entwicklung,
Hauptthemen*; M. Camus, *Senegal: Tradi-
tion und Moderne*).

Jednání obohatila praktická ukázka
pozlacování skla, lépe řečeno podkládání
zlaté folie, její gravírování a další výzdob-
né techniky (R. Federer, *Die Technik der
Hinterglasvergoldung – eine praktische*

Demonstration), i výstavka soudobých vý-
věsních štítů, reklam a dalších artefaktů
zdobených technikou podmalby.

Luboš Kafka (EÚ AV ČR, v. v. i.)

KONFERENCE NOVÁ EMIGRACE
Z ČESKÉ REPUBLIKY PO ROCE 1989
A NÁVRATOVÁ POLITIKA. PRAHA
30. ZÁŘÍ – 1. ŘÍJNA 2013

S podtitulem „Náhled na problematiku
v kontextu vývoje světových migrací:
vznik moderních diaspor a transnacionál-
ních společností“ se uskutečnila dvou-
denní konference pořádaná Senátem PČR
ve spolupráci s Etnologickým ústavem
(EÚ) AV ČR, který konferenci po odbor-
né stránce připravil (podobně jako několik
předcházejících konferencí uskutečněných
v Senátu), a Mezinárodní organizací pro
migraci. Konference se konala pod patro-
nátem místopředsedy Senátu PČR Přemy-
sla Sobotky, jenž jednání také zahájil. Že
se akce konala v Senátu PČR, je v souladu
s aktivitami Stálé komise Senátu pro kraja-
ny žijící v zahraničí, jejíž předseda senátor
Tomáš Grulich přednesl úvodní příspěvek
k otázce zahraničního češství z perspekti-
vy možných návratů a celý průběh jedná-
ní i moderoval. Za EÚ AV ČR vystoupil
Stanislav Brouček, který nastínil srovnání
vývoje zájmu českých krajanů o návrat do
vlasti po roce 1989 s poměry v sousedních
zemích a poukázal na důvody, proč jsou
snahy českých krajanů oproti krajanským
komunitám jiných států slabší. Hovořil
proto mj. o potřebě systémovosti v opatře-
ních státu ve vztahu k českým diasporám
v zahraničí, byť řada vstřícných kroků byla
již udělána.